

Årsmelding 2009

Hedmark Bondelag
Høyvangveien 40, 2322 Ridabu
Telefon: 62 55 53 10
e-post: hedmark@bondelaget.no
Internett: www.bondelaget.no/hedmark
Bankkonto: 1800.07.00912

Innhold

Bondesangen	3
Forord	4
Årsmøtet i Hedmark Bondelag 2009	5
Arbeidet i styret	10
Organisasjonssaker	10
Midler til aktive lokallag i 2009	11
Organisering av HMS-tjenesten i Hedmark	11
Næringspolitikk	11
Landbruk på dagsorden 2009	11
Jordbruksforhandlingene 2009	12
Høring - Forslag til tiltak for å hindre at øko-bønder gir opp	12
Høring - Forslag til ny forskrift om tilskudd til generelle miljøtiltak for jordbruket i Hedmark	13
Klimameldinga - St. meld. nr. 39	13
Ny næringsstrategi for Hedmark	13
Kjøring med brede landbruksmaskiner og off. veg	13
Grunneierrettigheter, utmark, dyrevelferd og rovdyr	13
Rovvilterstatninger	13
Satser for gjennomføring av forebyggende tiltak mot rovviltskader i 2009	14
Rovviltstrategi i Hedmark	15
Endring av jordlova	15
Ny lov om sikring mot og erstating for naturskade	16
Øvrig arbeid i Hedmark Bondelag	17
Organisasjonssaker	17
Medlemsutviklingen	17
Elverum Bondelag – beste vervelag i 2009!	17
Ledermøte 2009	17

Studietur til Irland	17
Regionmøter/kurs for tillitsvalgte	20
Skatte- og regnskapsførerkurs 2009	20
Samarbeidsutvalget Gjensidige – Hedmark Bondelag	20
Landbrukets HMS-tjeneste	20
Utadrettet virksomhet	21
Politisk arbeid	22
Møter/arrangement	22
Fylkeskontoret	23
Meldinger	23
Grøntutvalget	23
Kornutvalget	24
Rovdyrutvalget	24
Hedmark Bygdeungdomslag	24
Hedmark Bygdekvinnelag 2009	25
Styret og representasjon i Hedmark Bondelag	26
Styret	26
Utsendinger til Norges Bondelags årsmøte 2009	27
Representasjon for Hedmark Bondelag	27
Utvalg i Hedmark Bondelag 2009	28
Ledere i lokallaga 2008/2009	29
Samarbeidende regnskapskontor	30
Medlemsoversikt	31
Regnskap 2009	32
Revisjonsberetning	35

Forsidebilde: Et samlet ledermøte i Cork i Irland

Bondesangen

All kultur er dyrket - først og fremst av jord.
Det er moderstyrken, først bak ploegen gror
samfunnslivet frem, bygd og by og hjem,
første bonden var hele landets far.

Jord, du er vår moder - overalt ennu
skifter livets goder, trofast bliver du.
Ligger hvor du lå, byder hvor vi gå,
årvisst enn i dag - åndens underlag.

Sterk som havets bølge, Norges bondestand.
Sine fedre følge, tro mot Gud og land.
Bølg til tegn derpå, blad og aks og strå.
Bølg fra støl til strand om vårt fedreland.

Den offisielle åpningen av landbrukscenteret på Blæstad ved statsråd Tora Aasland.

Forord

HVOR GÅR NORSK LANDBRUK?

Jeg har vært heldig og fått være med i styret i Hedmark Bondelag i to år, den siste tiden som fungerende leder. Slik gikk det da Einar Frogner – endelig – ble valgt inn i styret i Norges Bondelag. Han havnet att-påtil i arbeidsutvalget.

Med bare fire-fem år i næringen har det vært en bratt læringskurve. Om det er noe som kan sammenliknes med å hoppe etter Wirkola, må det være å overta etter en durkdreven senior som Einar Frogner.

Hva er så lærdommen etter disse to årene? Den er sammensatt, kanskje enda mer sammensatt enn landbrukspolitikken selv. Min yrkesfaring er fra andre bransjer og annet næringsliv fram til 2006. Store deler av tiden har det handlet om fôr og næringsmidler, noe av tiden i utlandet, men alltid i sammenhenger der det er tilbud og etter-spørselen som setter prisen, også for den matrelaterte virksomheten jeg har arbeidet med. Med en slik bakgrunn fortøner norsk landbruk seg til dels som en trygg oase, men også frustrerende, der store deler av året innebærer å bytte penger med dem som leverer driftsmidler til garden (fôr, drivstoff, strøm, gjødsel, såkorn etc.). Noen ganger i løpet av året går det så inn pengebeløp fra Staten på driftskontoen. For svært mange er pengene fra Staten det gardsdrifta gir økonomisk. Selve næringsvirksomheten går omtrent butt i butt, og for mange ikke det en gang. Før vi valgte å videreføre slektstradisjoner i Solør i 2006, hadde jeg knapt et bilde av økonomien i landbruket. Lite hadde jeg for eksempel fått med meg om inntektsforskjellen mellom bønder og andre yrkesgrupper, enn si selvstendig næringsdrivende. Jeg må innrømme at jeg virkelig ble overrasket over 'rikets tilstand'.

Dersom politikerne ikke bidrar til å endre dette, må noen forklare dem at de vil utvikle norsk matproduksjon i løpet av en generasjon eller to. Kan det være så vanskelig å forstå at norsk ungdom ikke vil satse på matproduksjon i Norge dersom de ikke kan forvente mer enn halvparten av den lønnen andre yrkesgrupper får?

Noe av det som har slått meg, er norsk landbrukspolitikks finurlige og sinnrike kompleksitet. Jeg har hørt sagt at det er bare to som forstår den helt og fullt, og det er tidligere departementsråd Per Harald Grue og Vår Herre. Nå er Grue blitt pensjonist og hvem vet hvor norsk landbruk går? Måtte Vår Herre vite!

Den viktigste jobben Bondelaget har, er å bidra til at det økonomiske gapet mellom bønder og andre tettes. Slik den norske modellen er skrudd sammen, vil det for det første kreve enormt med politisk vilje. Så spør det om politikerne deretter evner. Skal inntektsutviklingen fortsette i tempoet til den sittende regjeringen, ville det ta omtrent to-tre stortingsperioder å tette gapet. Når sant skal sies, er det ikke mye å skryte av. De fleste politikere, fra ytterste høyre til ytterste venstre, sier de vil ha et levende og variert landbruk over hele landet. Vi får tro de mener det de sier. Men jeg tviler om de forstår hva dette krever. Slik det fremstår, er det ikke politisk evne til å stille opp med de økonomiske ressursene som trengs. Derfor må noen – både Bondelaget og mange, mange andre, forklare dem at med mindre det skjer dramatiske endringer i evnen til å bidra med såkalte budsjettmidler, kommer ikke Norge til å få et variert landbruk over hele landet i framtida. Det skal ikke store profetiske evner til å forutse at det kommer til å blir færre og større bruk i Norge, og i marginale områder vil det tradisjonelle landbruket forsvinne helt. Antakelig får vi igjen noe marginal matproduksjon i Midt-Norge, på Sørvest-landet og flatbygdene på

Østlandet. De som overlever i mer avsides områder, er de som klarer å markedsføre seg som noe spesielt, der en fortelling om fjell og fjord blir en viktigere del av det som kjøpes, enn maten inni emballasjen. I dette siste tror jeg det ligger store muligheter, men da må vi kanskje også satse mer på utenlandske markeder. Jeg hører umiddelbart mange si at 'det er umulig, vi kan ikke konkurrere på pris'. Det er riktignok dersom produksjonspris er det eneste som legges til grunn. Derimot går det an å konkurrere på storytelling og andre kvaliteter som kan formidles til kjøpesterke grupper over hele verden. Når det kan selges vann på flaske fra Setesdalen for hundre kroner literen på Manhattan, fins det kanskje andre muligheter for norskprodusert mat også? Men kanskje er det slik at vi ikke skal eksportere mat fra Norge?

Statistikken for norsk landbruk det siste tiåret, forteller om en utvikling til dels stikk i strid med det politikerne sier at de vil ha; et levende landbruk over hele landet. I løpet av et par år skal landbrukspolitikken legges om etter signalene i en ny stortingsmelding. Den kan bli en gylden mulighet til å løfte landbruket og norsk matproduksjon. Den norske modellen blir ofte holdt fram som unik internasjonalt. At den har hatt sin verdi for å ivareta landbrukets interesser, er hevet over enhver tvil. Men verden forandrer seg, og det spørres om den norske modellen alene er det som vil redde framtida for norsk landbruk. Den politiske retorikken om levende landbruk over hele landet, inntektsutvikling og sosiale vilkår står ikke til troende.

Vidar Julien,
Grue, 8. Februar 2010

Årsmøte i Hedmark Bondelag 2009

Årsmøtet i Hedmark Bondelag ble avholdt på Hotel Central i Elverum 18.-19. Mars. Det var 70 stemmeberettigete utsendinger og 13 gjester. Møteleder Kristian Haug ønsket velkommen og Bondesangen ble avsunget. Folkemusikkgruppa ved Kulturskolen i Elverum underholdt årsmøtet med et kulturelt innslag.

Fylkesleders tale ved Einar Frogner

Hovedpunkter i talen:
Muligheter for bonden
Medlemsvekst

- Muligheter for bonden
- Endrede forutsetninger i verden på ett år
- Finanskrisen – mangel på kapital og tillitt
- Folk trenger mat
- Jordbruksoppgjør 2008, justeringsforhandlinger, gjødselpris og Yara
- Vi er på etterskudd før starten i årets forhandlinger
- Gapet blir større, næringa kommer på hæla og vi må ha ett økonomisk løft
- Regjeringen har vist manglende mot og vilje til å gjøre noe for jordbruket, en opptrappingsplan må på plass
- Full kostnadsdekning i årets forhandlinger
- Samme som andre + 50.000 i tillegg + opptrappingsplan
- Budsjettmidler er viktig for å drive politikk
- Investeringsfond utenfor jordbruksavtalen må på plass
- Langsiktighet mangler internasjonalt og i Norge når det gjelder mat og miljø
- Situasjonen er alvorlig, men framtidstroa er tilstede
- Averøy-aksjonen – Norges Bondelag må utnytte en eventuell ny aksjon

- Ny markedsordning blir volumbasert, alle produksjoner, også fjørfe, må inn
- Rike land leier dyrkingsjord i fattigere land. Økt etterspørsel etter mat fører til nykolonialisme
- Felleskjøpet og Mozambique-satsing på soya
- GMO - FN skulle tatt ansvaret for dette internasjonalt
- Mangel på vann kan føre til kamp, Tørke i Argentina og Australia
- Beredskapslagring av korn og såfrø
- Rovvilt og beitedyr - forvaltning mister tillit i næringa
- Bestandsmål for jerv og bjørn, ulv utenfor ulvesona, rovviltgjerdet, DN, behovsstyrte bevilgninger må til.
- Økologisk jordbruk – noen for og noen mot, men bedring, viktig at vi produserer det markedet etterspør. Grunntilskudd og pris viktig for økokorn
- Melkeproduksjon – generelle økonomien er for dårlig
- Samarbeidsformer – regelverket er i stor grad utenfor Norges Bondelags kontroll
- Leie av mjølkekvote, harmonisering mellom samdrift og enkeltbruker
- Egg – utfordring mot nye krav i 2012, må ha tilgang på kapital
- Satsinga på samferdsel med de utfordringer det bringer med seg mht trasevalg og vern av dyrka jord.
- Hvordan den sittende regjering serverer sak etter sak på sølvfat til opposisjonen
- Storfe – en klimaversting eller ikke?
- Kornets nøkkelrolle i norsk jordbruk – derunder konflikten i FK-gruppen
- Økende andel leiejord – hvordan få til gode og langsiktige avtaler
- Viktigheten av grøfting – kan det stimuleres gjennom å gjeninnføre tilskudd?
- Tine mot Norgesgruppen – dette var en ren maktkamp
- Dagligvarehandelen sitt ønske om egne merkevarer
- Viktigheten av at de store samvirkekonsernene driver godt og at bonden tar grep om eierstyringa
- Forbrukerrådets bomskudd mht vår samhandling med mat i EØS-området tidligere i vinter
- Den spennende distribusjonsavtale mellom Tine og Lokalmat BA
- Alt det spennende og viktige som skjer innenfor Inn på Tunet
- En artikkelserie som gikk i vinter i Bergens Tidende om verdens matproduksjon
- Kompetansekrav og KSL – dette dreier seg om vår troverdighet
- 5 km eller 34 km som grense for kjøring med brei redskap – uansett er vel det viktigste å bruke sunt trafikkvett
- Bonden som leverandør av energi
- Satsing på kompetansesenter på Jønsberg, Storsteigen og Blæstad – store muligheter, honnør til Hedmark Fylkeskommune
- Arbeidplan - Holdningsendring må til for å øke kvinneandelen
- Framtidsstro i Hedmark - komplett verdikjede, viktig for forbruker med vakre og levende bygder - Matproduksjon ei framtidsnæring!

Hedmark Bondelags årsmelding og regnskap for 2008

Ludvig Bjerke-Narud la fram årsmeldinga, regnskap og revisors beretning som ble enstemmig godkjent.

Generaldebatt

Merete Furuberget, leder i Hedmark Bonde og Småbrukerlag, Inger Amb, Hedmark Bygdekvinnelag, Reidar Åsgård, leder i Hedmark Arbeiderparti og Trygve Magnus Slagsvold Vedum, Stortingsrepresentant for Hedmark Senterparti, hilste årsmøtet.

I debatten hadde følgende ordet:

Trond Trovåg – Bra uttalelse til jordbruksforhandlingene, færre kornprodusenter, jordvern og nydyrkning

Erlend Røhnebæk – God tale fra leder, underdekning på storfekjøtt, lav næringsinntekt på bruk med storfekjøtt

Kjell Åge Bjørnsrud – Videreutdanning med komprimert 1-årig agronomkurs

Vidar Julien – Økonomi i næringa, mangel på framtidstro og rekruttering i næringa

John Holen (Hedmark Frp)- Hvor er framtidstroa med all svartmalingen i næringa?

Berit Hundåla – God ledertale, Einar er ikke vanskelig å forstå, likhet mellom Nord-Norge og Hedmark, opptrappingsplan for jordbruket, leiejordsproblematikk, bestandsmål på rovvilt

Harald Olstad – Gjødselpriser, fare for tap av eggproduksjon i 2012, Innovasjon Norge og investeringsvirkemidler, Samvirkes merkevarer mot kjedenes egne merker, Hedmark Bondelags gjennomslag sentralt og medlemsvekst

Kjerstin Lundgård – Takket Bondelaget for godt samarbeid, synlighet i media, Bondelaget som fagforening, samarbeid ut mot næringslivet, ungdom må stimuleres til å ta over gårdene, organisasjonsutvikling – Hva tilbys medlemmene?

Eivind Mehl – Rekruttering inn i yrket må inn i uttalelsen, høy alternativsverdi på arbeidskraft, gjennomsnittsalderen for bønder i Hedmark er 50 år, 19 % bønder under 39 år – Dette er strukturdrivende uten kontroll og omfang, opplegg for rekruttering av storfekjøttprodusenter i Solør

Arne Johan Bergebakken – Trafikk og transport etter vei, brosjyre fra Norges Bondelag, velferdsordninger for landbruksvikar ved sjukemelding, kompetansesenter for fjellandbruk på Stors-teigen vgs, husdyrproduksjon

Arne Rønaasen – Svartmaling, aksept for at vi sloss for våre saker, potetproduksjon er konkurransedyktig, grunntilskudd til poteter til kontraktsdyrkning, all matpotet betales som mat, må endre målprisløypa, slik at det blir mer lønnsomt å lagre poteter framfor å levere tidlig

Gustav Grøholt - Viktigheten av NBU for samvirkeorganisasjonene, prisnedskrivning på korn og fraktordninger, gjødselpris i vinter og Yara

Kjell Erik Kordahl – For like innspill fra fylkene, målprisprisen på korn, 8 øre forskjell på kornprisen fra Solør til kaianlegg, liten hjelp fra Norges Bondelag på potetpriser, avrensordning/sprit prisnedskrivning på potet står på stedet hvil, potten må økes

Karl- Sverre Holdal – Hilsen fra Nei til EU, Lisboatraktaten, handlefrihet utenfor EU, kamp mot tjenstedirektivet, EØS/ESA, bilaterale handelsavtaler med EU, Stortingsvalg og arbeid med kartlegging av kandidater til Stortinget vedrørende holdninger til EU/EØS, Stans endring av Grunnlovens §93, utdeling av avis og verving

Embret Rønning – Synd at det ikke er flere kvinner til stedet på årsmøtet, dette er negativt for organisasjonen

Olav Østvang – Samvirkets mottaksanlegg i Nord-Østerdalen er borte, ingen flere å legge ned, dette påvirker samvirkeånden, Økoprodukter v.s. tradisjonelle

Even Mengshoel – Liten fornying i de-

batten, gjennomslag for Hedmark gjelder både Bondelag og politikere, nye næringer, likestilling i bondelaget og jordbruket

John Ola Rogstad – Mange er ute etter pengene våre - El-tilsyn, Mattilsyn, Kredit-tilsyn, kostnadene veltes over på jordbruket, renter og eventuelt nulloppgjør

Gry Lønrusten (Hedmark SV) – Den politiske kjøttvekta bestemmer, likestilling, rekruttering, tradisjon tilhørighet, historie og røtter, rødgrønn regjering, kulturlandskap, beiteressurser og WTO

Per Ousten – Honnør til ledertalen, økonomien for dårlig, spesielt i arbeidsintensive produksjoner, budsjettmidler, investering-virkemidler, store kapitalkostnader, større midler til IN rentestøtte, alle partier må prioritere landbruket

Amund Spangen – Takk for tale og arbeidet i Bondelaget, bedre økonomien, ikke minst på rekruttering, odelsloven har godt ut på dato bare for å ha et sted å bo, kapitalbehov, avskrivningsregler må forbedres, gjødsel og NB lederen gjorde dårlig jobb mot FK, Ok med øko, men nøkternhet

Einar Frogner – Rolledeling i Bondelaget, likestilling rekruttering, inntekt, holdninger og nytenkning, potet prisnedskrivning, frakt samvirke, politisk samspill, takk for gode innspill

Einar Frogner - oppsummerte svarte på innleggene

Endringer i markedsordningene for kjøtt og egg

Innlegg ved Berit Hundåla, styremedlem i Norges Bondelag. Hovedpunkter i innlegget var:

- Hvorfor endring - WTO – avtale fra 1994
- Dagens ordning

- Forutsetninger for ny markedsordning
- Forslag til ny markedsordning
- Dagens modell og forslag
- Konsekvenser
- Jordbruksforhandlingene
- Trinnvis eller samlet omlegging av kjøttslagene?
- Framdrift

Innlegg fra Kjersti Hoff, styremedlem i Nortura. Hovedpunkter i innlegget var:

- Ny modell og Norturas rolle
 - Mottaksplikt
 - Forsyningsplikt
 - informasjonsplikt
- Norturas ansvar – sette engrospris, reguleringslagring, produksjons regulerende tiltak ved overproduksjon
- Norturas rolle i prisettingen
- Ny modell øker kravet til samspill mellom faglag og Nortura på viktige politikkområder – Fraktordninger, økt bruk av grunntilskudd
- Ny modell krever nytt samhandlingsmønster
- Muligheter og forutsetninger

Debatt til innleggende:

- Karstein Bergset – Øvre og nedre prisgrense og 10 % tak
- Kjetil Granerud – vil ha volummodell og alle dyreslag over med en gang
- Per Eiliv Sandberg - Glad for volummodell og vil ta inn kyllingen i ny modell
- Einar Myki – ny markedsordning fokus i Norsvin, volummodell, alle slag bør over
- Per Amb - Melk, målpris og verdensmarkedspris
- Embret Rønning – viktig med mest mulig makt til Nortura, økøpris mot konvensjonell pris, reiseliv, kortreist og småskala mat
- Erlend Røhnebak – Tyr støtter volummodell, avstetning til regulering og fettrekk

Begge innledere svarte på spørsmål og kommenterte innleggene.

Synspunkter på Bondelagets omdømme og vår utadrettede virksomhet

Tove Lie, forlagsdirektør i Samlaget/tidligere redaktør i Nationen, kåserte om sin erfaring med Bondelagets informasjonsarbeid og hvordan bønder framstår i media og blir oppfattet av storsamfunnet.

Norges Bondelags prinsippprogram 2009-2013

Berit Hunåla la frem høringsutkastet for årsmøtet. Hun var innom:

- Hvorfor prinsippprogrammet
- Oppbygging og innhold
- Bruk av programmet

Etter innlegget hadde følgende ordet:

- Einar Frogner – Viktig med prosessen
- Elisabeth Hoff Aarstad – For lite debatt rundt programmet, programmet er tann-

løst, Bondelaget må sette dagsorden i landbrukspolitikken

- Karstein Bergset – Dyrevelferd og Kompetansekrav til mattilsynet

Debatt rundt prinsippprogrammet ble tatt til etterretning.

Hedmark Bondelags arbeidsplan for 2009-2010

Forslaget ble lagt fram for årsmøtet av Ragnhild Finden Barka, nestleder i Hedmark Bondelag. I framlegget ble følgende nevnt:

- Ny visjon
- Hovedmål
- Inndeling i organisasjon, næringspolitikk og kommunikasjon
- Likestilling
- Markedsføring av kontorets tjenester

Uttalelser fra årsmøtet i Hedmark Bondelag

Ny giv i rekrutteringen til landbruket

Det trengs en ny giv i rekrutteringen til landbruket. Hedmark Bondelag mener at økt tilgang til risikokapital og investeringsmidler må bli et viktig tema under årets jordbruksforhandlinger. Dette kan løses gjennom et nytt investeringsfond sammen med en forpliktende opptrappingsplan som sikrer landbruket inntekter på nivå med andre yrkesgrupper.

Gjennomsnittsalderen i landbruket øker og den øker mer og raskere i Hedmark enn i andre deler av landet. Bare det siste tiåret har andelen bønder under 39 år falt fra 26 til 19 prosent. Rekrutteringen til landbruket sakker stadig akterut og antall yngre bønder blir færre og færre. For å endre dette og skape ny giv i rekrutteringen, må landbruket ha økt tilgang til risikokapital og investeringsmidler. Hedmark Bondelag vil ha et investeringsfond for landbruket.

Utmarka – en verdifull ressurs!

Hedmark Bondelag ønsker å videreutvikle et aktivt landbruk med dyr på beite i utmarka vår. Dagens rovdyrpolitikk hindrer oss i å bruke verdifulle utmarksressurser som kan bidra til et bærekraftig og miljøvennlig husdyrhold i Hedmark.

Rovdyrene fortrenge husdyrene og når bøndene ikke kan ha husdyr i disse områdene, kommer også bøndene etter hvert til å fortrenge.

Små lokalsamfunn betaler prisen for storsamfunnets rovdyrpolitikk. Det er et minstekrav at storsamfunnet gjør opp for seg og betaler for skader og ulemper. Hedmark Bondelag har tiltro til at samfunnet vil kompensere tapt næringsgrunnlag fullt ut.

Etter innlegget hadde følgende ordet:

- Margrete Nøkleby – RMP og involvering mot kommunen
- Kjerstin Lundgård – Organisasjonsopp-læring, Ungdomfokus, medlemmer i byg-deungdomslaget, kompetansesamarbeid,
- Karstein Bergset - småfeprosjektet
- Jon Ola Rogstad – SMS-ordning-utsending, 1881
- Johan Grindflek – PBL skogshusvær, tidsfrist 40% likestilling
- Elisabeth Hoff Aarstad – RMP, husdyr-gjødsel, klima

Årsmøtet gav arbeidsgruppa mandat til å innarbeide nye forslag i arbeidsplan.

Hedmark Bondelags rammebudsjett for 2009

Ludvig Bjerke-Narud la fram rammebudsjettet. Det ble signalisert at det jobbes med å arrangere ledermøte i utlandet til høsten. Dette fordrer finansiering. Rammebudsjett ble enstemmig godkjent av årsmøtet.

Erling Vold og Even Mengshoel under årsmøtet i Hedmark Bondelag

Arbeidet i styret

Styret har hatt 11 møter og 6 telefonmøter. Styret har lagt vekt på å ha kontakt mot landbruket og det øvrige næringsliv og har hatt flere besøk på styremøtene, blant annet landbruksdirektør Anne Katrine Fossum, Margrete Nøkleby, FLMA, direktør Kristin Malones i Innovasjon Norge I Hedmark, Hans Chr. Endrerud, Høgskolen i Hedmark,

John Lilleborg, Kio, Egil Olsvik, Nortum og Ola Grindvold, Storsteigen vgs.

Organisasjonssaker

Arbeidsplan 2009-10

Den nedsatte arbeidsgruppa bestående av Ragnhild Finden Barka (leder), Håkon Erik Vold, Johan Grindflek, Lars Bjerke-Narud jr og Elisabeth Hoff Aarstad med kontoret som sekretariatsfunksjon har hatt to fysiske møter, 12. januar og 9. februar i tillegg til e-postkorrespondanse. Gruppa kom fram til forslag til arbeidsplan for 2009-2010 med motto og hovedmål:

Vi får Hedmark til å gro!

Best mulig rammevilkår for landbruket i hele Hedmark

Endringsmomenter

- Drive aktiv medlemsverving
- Motivere for flere kvinner i organisasjonen.
- Være mer aktive overfor kommuner og andre forvaltningsnivå når det gjelder f.eks jordvern. Hvordan følge opp følgende punkt: Avgift på nedbygging av dyrket mark?
- Gjøre mer vedr næringsutvikling – f.eks IPT (Inn på TUNET).
- Prioritere arbeidet med kommunikasjon mer – f.eks bruk av hjemmesida, kontakt med det politiske miljø, utvikle blogg og facebook-grupper, være mer aktive vedr artikler, leserinnlegg osv og bedre kommunikasjonen i organisasjonen.

HV-distriktsråd 05

- oppnevning for 2009-2012

Etter endringene i organisasjonsmodell inne Heimevernet har Hedmark og Oppland Bondelag hatt felles representant i HV-distriktsråd -05. I forståelse med Oppland Bondelag ble Terje Amundsen, Aurdal, opp-

nevnt for perioden 2009 – 2011 og med Leif Kåre Kvangraven, Os, som vararepresentant. For perioden 2011-2013 ble Leif Kåre Kvangraven, Os, oppnevnt med Terje Amundsen, Aurdal, som vararepresentant.

Prinsippprogram 2009 - 2013

I behandlingen i Norges Bondelag ble mange av Hedmark Bondelags endringsforslag tatt inn.

Midler til Aktive Lokallag

Fylkeslaget fikk tildelt kr 194.190 i aktivitetstøtte for 2009. Av denne summen ble kr. 58.800 tildelt våre lokallag i verve-premier. Kr. 135.390 ble overført fylkeslaget til å støtte aktive lokallag. Styret vedtok at midlene skulle fordeles basert på følgende kriterier:

- Deltakelse på ledermøte og årsmøte i Hedmark Bondelag
- Positive resultater av medlemsverving
- Utadrettet virksomhet som:
 - Synlighet i media
 - Åpen gård
 - Kontakten med barn/ungdom – og med skoler og barnehager.
 - Kontakt med lokale politikere.
 - Kontakt med andre samarbeidspartnere i bygda
- HMS-arbeid
- Aktiviteter i lokallaget

Tildelingen ble som følger:

Standen til Bondelaget under jakt og fiskedagene på Elverum.

Lag	Tildeling av midler
Veldre	8000
Engerdal	7000
Hof	6000
Grue	7000
Rendalen	5000
Os	5000
Øvre Folldal	4000
Sør-Odal	7000
Vingelen	5000
Nes	6000
Ringsaker	7000
Eidskog	3000
Helgøya	5000
Tolga	4000
Furnes	6000
Dalsbygda	4000
Tyllidalen	4000
Våler	5000 + 10.000
Trysil	4000
Romedal og Vallset	4000
Sum	116.000

19.390 kr er blitt holdt tilbake til utdeling til andre aktiviteter i lokallagene. Om de ikke brukes opp innen tildelingen for 2010, legges de til aktivitetsmidlene for 2010.

Organiseringen av HMS-tjenesten i Hedmark

Fra sentralt hold er det nå utarbeidet nye retningslinjer for arbeidet i fylkes- og region-gruppene – i form av prosedyre for Landbrukets HMS-tjeneste. I Hedmark er det nå tre regiongrupper – en i midt-Hedmark (Hedmarken og Sør-Østerdal), en i sør-fylket sammen med Akershus og en i nord sammen med Sør-Trøndelag.

Næringspolitikk

Landbruk på dagsorden 2009

En av Bondelagets styrker ligger i å kunne aktivisere det omfattende apparatet med både

tillitsvalgte og ansatte. Det gir en unik mulighet til å påvirke i alle ledd. For å sikre at hele organisasjonen er i stand til å arbeide effektivt og målrettet med de to hovedutfordringene for 2009; Stortingsvalg og jordbruksforhandlingene, vedtok styret i Norges Bondelag den 24. september 2008, å opprette prosjektet "Landbruk på dagsorden 09".

Hedmark Bondelags bidrag til å nå de nasjonale målene for stortingsvalget og jordbruksforhandlingene 2009 var følgende aktiviteter:

- Aksjonsdag 21. april
- Støtteerklæring fra politikere og andre
- Busstur med sentrale Hedmarkspolitikere
- Hospitering av politikere på gårdene til styremedlemmene i Hedmark Bondelag
- Direkte informasjon til politikere med egenprodusert faktabrosjyre om Hedmarkslandbruket med følgeskriv til alle ordførere, fylkespartier, fylkesrepresentanter og kandidater til Stortinget og fylkestinget.
- Kontakt til kandidater på valglistene fra lokalplanet
- I stedet for et landbrukspolitisk møte kan det vurderes en busstur i Hedmark med ledende politikere innlagt gårdsbesøk og bedrifter.

Fra aksjonsdagen 21. April i Stange sentrum

Jordbruksforhandlingene 2009

Som bakgrunn for behandlingen og debatten forelå uttalelser fra 20 lokallag, fra to fagutvalg og fem uttalelser fra andre interesseorganisasjoner.

Bøndene er ei låginntektsgruppe, og Hedmark Bondelag krever likelønn i forhold til andre grupper. Årets jordbruksoppgjør må resultere i et virkelig økonomisk løft for jordbruket

Hedmark Bondelag la tre hovedfaktorer til grunn i jordbruksoppgjøret:

- Full kostnadsdekning – og at "restsummen" fra justeringsforhandlingene i 2008 sjølsagt kommer i tillegg.
- Samme inntektsmulighet i kroner som andre grupper oppnår i årets lønnsoppgjør.
- Minimum kr 50.000 pr årsverk for å redusere gapet i forhold til andre grupper. Dette som et første skritt i opptrappingsplanen.

Høring - Forslag til tiltak for å hindre at øko-bønder gir opp

En arbeidsgruppe i Norges Bondelag utarbeidet en rapport som vurderte tiltak for å hindre at øko-bønder slutter. Hedmark Bondelag pekte på at en videre satsning på forskning og utvikling innenfor alle produksjoner i økologisk landbruk er viktig. Dette bør gjøres der det allerede er kompetanse, som på Høgskolen i Hedmark – Blæstad. Utvikling av produksjonsmetoder innen økologisk landbruk vil kunne ha stor overføringsverdi til konvensjonell drift. Videre må satsning på økologisk landbruk ikke komme isteden for, men i tillegg til konvensjonelt landbruk. Det betyr at Staten, om den mener noe med satsningen på økologisk landbruk, må legge friske penger på bordet for å få nå målene. Videre la Hedmark Bondelag til grunn at det må være kjøpere av de økologiske produktene i butikkene.

Høring - forslag til ny forskrift om tilskudd til generelle miljøtiltak for jordbruket i Hedmark

Hedmark Bondelag har mottok høringsfor-
slag på forskrift om tilskudd til generelle
miljøtiltak for jordbruket i Hedmark. For-
slaget til forskrift var utformet på grunnlag
av Regionalt miljøprogram. Formålet med
tilskuddene er å bidra til et aktivt og bære-
kraftig jordbruk som ivaretar miljø- og
kulturlandskaps hensyn. Forslaget bygger i
stor grad på tidligere forskrift. Hedmark
Bondelag sendte en omfattende svar på
høringen

Klimameldinga - St. meld nr 39

Regjeringen la fram en meget omfattende
klimamelding – St. meld nr. 39 – hvor land-
bruket er en viktig del av løsningen ved at
det er satt konkret mål for utslippsredu-
ksjoner for primærnæringene. Fylkeslaget ut-
arbeidet en uttalelse på bakgrunn av de
framkomne synspunkter i styret og basert i
hovedsak på vår uttalelse til fylkesdelplan for
Hedmark fylkeskommune vedrørende
energi- og klimaplan.

Ny næringsstrategi for Hedmark

Hedmark Bondelag begynte å diskutere
Hedmarks nye strategi som vil trolig vil tre i
kraft i løpet av 2010. Landbruksdirektør
Anne Kathrine Fossums og direktør i Innova-
sjon Norge i Hedmark sammen med med-
arbeidere presenterte utviklingen i
Hedmarks jordbruket og Kriterier og fordeling
av BU-midler for strategien fram til 2009,
Prioritering mellom produksjoner og i de ulike
regioner,

Kjøring med brede landbruks- maskiner på offentlig veg

Hedmark Bondelag sendte en uttalelse vedr
høringsopplegget til kjøring med brede land-
bruksmaskiner på offentlig veg med
følgende hovedpunkt:

- Hedmark Bondelag er prinsipielt for fri

kjøreavstand for brede landbruksmaskiner
inntil 3.5 meters bredde.

- Fylkeslaget synes det blir vanskelig å
praktisere hastighetsbegrensing på 30
km/t med bredere maskiner enn 2.55
meter – når de fleste moderne traktorer i
dag går i 40 – 50 km/t.
- Et forbud mot å kjøre i rushtida vil i
dagens hektiske hverdag i landbruket
være umulig å praktisere. Dessuten vil
”rushtid” være et diffust begrep å
praktisere for både myndigheter og
bonden.
- Et krav om følgebil ved transport av ma-
skiner over 3 meter vil påføre landbruket
nye kostnader. Vi skjønner at dette er
kravet generelt for vegtransport, men
mener at det må skilles mellom kort trans-
port av bred landbruksredskap over noen
hundre meter eller få kilometer og bred
transport med lastebil over store av-
stander. Kravet om følgebil bør derfor
først inntreffe ved større bredde.

Grunneierrettigheter

Rovvilterstatninger i 2008

Generelt har antall saueiere som har søkt
om erstatning gått ned siste året og antall
sau/lam det er søkt erstatning for har også
gått ned. 377 bønder har søkt om erstatning
for 9.015 sau/lam. Av de omsøkte er 6.512
erstattet – dvs. en erstatningsprosent på 72%.

Det er imidlertid fortsatt grunn til å under-
streke at selv om antall tapte sau har gått ned,
så ligger tapene fortsatt klart høyest i
Hedmark fylke. Det er i 2008 utbetalt vel 15
mill. i erstatning, mens de fylkene som
kommer etter Hedmark – Oppland, Nordland
og Nord-Trøndelag ligger på rundt 9 mill.
kroner. Tallene viser derfor at problemene
fortsatt er formidable.

Det er grunn til å legge merke til at tapene til jerv har gått betydelig ned, og det skyldes nok antakeligvis uttak av jerv på vårsnø. Dessuten har tapene til ulv gått betraktelig ned – noe som kan skyldes reduksjon av ulvestammen. Men ulveskadene har i mange år variert svært mye fra år til år.

Det er dessuten grunn til å legge merke til at tapene til bjørn har økt betraktelig – ikke vært større de siste 10 åra. I tillegg til store deler av Østerdalen har også Løten og Ringsaker meget store tap i 2008. Dette er meget bekymringsfullt – spesielt med bakgrunn i mange streifbjørner fra Sverige.

Grunnen til reduksjonen i 2008 kan skyldes forebyggende tiltak og uttak av jerv på vårsnø og ulv. Men en av hovedårsakene til reduksjonen er nok at mange sauebønder har gitt opp i de mest rovdyrutsatte områdene i Hedmark – j.fr. tapene i alle kommunene som grenser mot Sverige.

Satser for gjennomføring av forebyggende tiltak mot rovviltskader i 2009

Hedmark Bondelag fikk forebyggende tiltak mot rovviltskader for 2009 til høring.

Hedmark Bondelag sendte en høringsuttalelse med følgende hovedsynspunkter:

Vi mener at forebyggende og konfliktdempende tiltak er viktig for sauenæringa i Hedmark, men føler at behovet for midler til tiltak er langt større enn det fylket får tildelt. Hedmark må derfor arbeide aktivt for å få økte ressurser til slike tiltak.

Hedmark Bondelag viser til Stortingets forutsetninger og landbruksdepartementets uttalelser om at berørte husdyrbrukere skal ha full erstatning for påførte kostnader av rovviltspolitikken. I og med dette skal legges til grunn, må tilstrekkelige ressurser bevilges ut fra det behov og faktiske kostnader som husdyrbrukerne påføres - og ikke etter fastlåste budsjetter.

Vi ser klart at behovet for økte satser for tilskudd til hjemmebeiting er stort. I de satser som legges til grunn som tilskudd til hjemmebeiting, er kostnadene ved at vinterfôret i mange tilfeller må anskaffes på annen måte ikke tatt med i beregningene pga innmarka blir brukt til beiteareal i sommerhalvåret. Verdien av utmarksbeite blir dermed verdiløst. Beregninger fra NILF viser at satsene for tilskudd til hjemmebeite i mange tilfeller er en brøkdel av de virkelige kostnader. Vi foreslår å heve satsen til 760 kr pr. beitedyr, noe som samsvarer med NILFs beregninger. Hedmark Bondelag mener at all bruk av nitrogengjødsel kompenseres, også den delen som kommer fra husdyrgjødsel og ikke bare kunstgjødsel.

Fylkeslaget mener at penger til tidlig nedsanking er viktig, men at det skal dekke kostnader kun til akutt, tidlig nedsanking. Vi er dermed betenkt over at det skal gis tilskudd til forberedt tidlig nedsanking, selv om dette har fungert for enkelte beitebrukere. Vi mener at satsen kr pr. beitedyr/døgn tidlig nedsanking bør heves til 8 kr/dyr/dag.

Når det gjelder tilskudd til gjerding, betrakter vi satsen kun som et beskjedent tilskudd og ikke dekking av de reelle kostnader. Hedmark Bondelag er også usikker på effekten av 6-tråds strømgjerde mot enkelte rovviltarter. Dessuten er kostnadene til vedlikehold ikke tatt med i vurderingene. Et slikt gjerde krever jo stadig ettersyn dersom det skal være effektivt, og en relativt stor jobb hver vår med å få det i orden. Samtidig er det viktig å påpeke at gjerding ikke er løsningen på de utfordringene beitenæringa i Hedmark står overfor og kan også være problematisk med tanke på allemannsretten. Kostnadene til gjerding vil variere sterkt med hvilke grunnforhold det er der gjerdingen skal gjøres. Vi mener at alle kostnader til gjerding skal dekkes over de forebyg-

gende tiltakene. Hedmark Bondelag er kjent med at SNO beregner sine kostnader til 85 kr/meter gjerde og foreslår samme sats.

Det er stor interesse i næringa for å ta i bruk radiobjeller. Vi mener at dette bør gis prioritet for å øke dokumentasjonsgraden på tapt sau og for å iverksette forebyggende tiltak som kan minske tap av sau på beite.

Hedmark Bondelag registrerer at Fylkesmannen har foreslått uendrete satser for alle typer tiltak. Dette er et meget uheldig signal til beitenæringa i fylket. Hedmark Bondelag vil derfor be fylkesmannen om å følge våre forslag til forebyggende satser. Dette ville måtte bety at det må framskaffes ekstra midler til forebyggende tiltak.

Rovviltstrategi i Hedmark

Bakgrunnen for denne saken på dette styremøte, baserer seg helt og holdent på en innledning fra Per Kjetil Granrud som også er leder i Hedmark Sau og Geit, og Karstein Bergset.

Hovedsaken er nå å informere om situasjonen – gjerne ha inn synspunkter fra hele fylket - om hvordan evalueringen er så langt i 2009 når det gjelder tap på beite.

Dernest er det å vurdere hvordan forvaltningen har taklet situasjonen i år? Hva er brukbart handtert, og på hvilke områder er det fortsatt stor mistillit til forvaltningen?

Til slutt er det viktig å drøfte fylkeslagets og Bondelagets strategi framover. Hvordan er det fornuftig å opptre? Er det strategisk fornuftig å be om en total gjennomgang av vår rovdyrpolitikk – hvordan er det politiske grunnlag for å få til endringer? Hvilke partier kan vi støtte oss til – og kan dagens regjeringspartier være villig til å ta inn viktige formler i sin regjeringserklæring i Soria-Moria II?

Viktige tiltak/synspunkter:

- Må tenke langsiktig – fram mot 2015 – 2025.
- Bedre bestandsregistrering.
- Uttak før beitesesongen og uttak av skadegjørere. (Eks. Hedmarksvidda med 7 bjørner – men uttak av en skadegjører endret totalt skadebilde.)
- Nei til lokal forvaltning – rovdyrpolitikken er en statlig oppgave. Lokal forvaltning vil lett føre til splittelse innad.
- Nei til ny rovdyrpolitikk. Det er forvaltningen som er utfordringen.
- Greit at ansvaret for rovdyrpolitikken ligger i Miljøverndepartementet.
- Ny organisering av utmarksbrukere? En felles utmarksallianse j.fr Nei til EU.

Endring av jordlova

Det foreligger et forslag til endringer i jordlova. Hedmark Bondelag konkluderte med følgende synspunkter i høringen:

1. Hedmark Bondelag er prinsipielt i mot nedbygging av dyrka mark.
2. Fylkeslaget vil prinsipielt ha et forbud mot nedbygging av dyrket mark til andre formål enn matproduksjon og andre landbruksformål.
3. Fylkeslaget er i tvil om forslaget til endringer i jordlova vil ha den ønskelige effekt. Vi er redd for at presset på dyrket mark utenfor et jordvernområde kan bli større.
4. Ved utbygging av ulike infrastrukturtiltak skal jordvern veie tyngst.
5. Driftsrelaterte utbygginger i landbruket må fortsatt være mulig.
6. Hedmark Bondelag mener at for å redusere nedbyggingen av dyrka mark, vil høye jordvernavgifter være et aktuelt virkemiddel.

Ny lov om sikring mot og erstatning for naturskade

SLF har på oppdrag fra departementet utarbeidet et forslag til ny lov om sikring mot og erstatning for naturskade. (naturskadeerstatningsloven). Loven skal erstatte dagens naturskadelov. En av de viktigste forslagene i utredningen er at lensmannsskjønnet skal fjernes. Hedmark Bondelag hadde følgende synspunkter til loven:

1. Hedmark Bondelag har stor forståelse for at en foreslår forenklinger og mer rasjonell saksbehandling. Derfor støtter vi forslaget til forslaget til endring i de mindre saker – f.eks innenfor erstatningsbeløp på kr 75.000.
2. Fylkeslaget foreslår at systemet med lensmannsskjønn opprettholdes i de større naturskadesaker.

Hamar, 31.desember 2009/16. Februar 2010

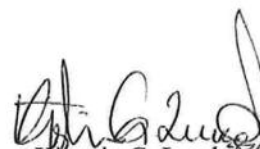

Vidar Julien

Håkon Erik Vold

Karstein Bergset

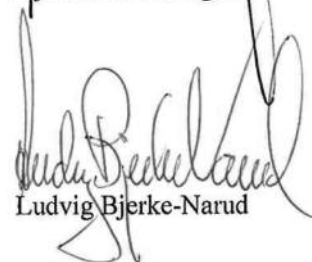

Inger Amb

Einar Myki

Kjerstin G. Lundgård

Sigrid Holmen

Embret Rønning

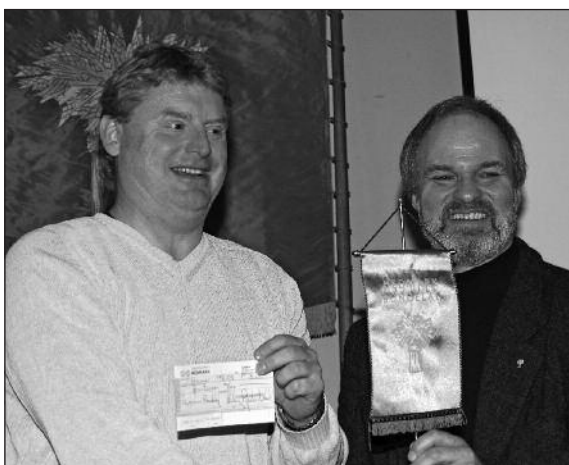

Ludvig Bjerke-Narud

Organisasjonssaker 2009

Medlemsutviklingen

Medlemsutviklingen i Hedmark Bondelag fortsetter å øke, og fylkesstyret følger med glede den positive utviklingen. I kalenderåret 2009 har vi hatt en netto økning på 56 medlemmer, og medlemstallet ved årsskiftet er 5.261 medlemmer. Fylkeslaget har hatt en sammenhengende medlemsøkning siden 2003, og medlemstallet har i denne perioden økt med 831 medlemmer. Dette er en imponerende økning som i hovedsak skyldes godt arbeid i lokallaga.

Hedmark Bondelag har i kalenderåret 40 lokallag. Av disse laga har 17 lokallag økning i medlemstallet, mens 9 har uforandret medlemstall. Mange lokallag gjør kontinuerlig en stor innsats med å forespørre aktuelle nye medlemmer, og til flere lokallag er det utarbeidet lister over bønder som søker om produksjonstillegg, men som ikke er medlemmer. Deretter blir de kontaktet av lokallaget med forespørsel om å bli medlemmer. Samtidig vil vi understreke at Gjensidige har vært aktive og dyktige ververe for Hedmark Bondelag.

Utdeling av vervepremie til Elverum Bondelag under årsmøte i Hedmark Bondelag.

Elverum Bondelag – beste vervelag i 2008!

Hedmark Bondelag utnevnte Elverum Bondelag som best vervelag i Hedmark for kalenderåret 2008. Lokallaget vervet 39 nye medlemmer og hadde en netto medlemsøkning på 33 medlemmer, totalt 211 medlemmer dvs 18.5% økning. Videre hadde Stange en netto medlemsøkning på 23, Løten på 19, Vang på 17, Furnes på 16 medlemmer – men disse lagene hadde noe lavere prosentvis økning.

Det er grunn til å understreke at Elverum Bondelag også ble det beste vervelag på landsplan dette året, og fikk en påskjønnelse og meget hederlig omtale på årsmøtet i Norges Bondelag i Bodø i 2009.

Ledermøte 2009

Ledermøte for Hedmark Bondelag ble i 2009 noe spesielt og ble avholdt i forbindelse med vår studietur til Irland. Det ble avsatt en dag til ledermøte i Cork. Totalt på turen deltok 48 personer – derav 27 fra lokallaga.

Hovedposter på ledermøte var:

- Dagens landbrukspolitiske situasjon – med bakgrunn i Soria-Moria II v/Einar Frogner – AU-medlem i Norges Bondelag og Erik Almhjell – ansatt i Bondelagets Servicekontor AS
- Hvordan vitalisere arbeidet i lokallaget? v/Anne Kristine Rossebø, leder i Våler Bondelag v/Kjerstin G. Lundgård, leder i Hedmark Bygdeungdomslag.
- Bondens forsikringsbehov v/Birger Magnor, avdelingsdirektør i Gjensidige
- Åpen Post – innspill, synspunkter fra lokallaga.

Studietur til Irland

Hedmark Bondelag arrangerte studietur/ ledermøte til Irland i dagene torsdag 19. – mandag 23. november 2009. Totalt ble det 48 deltakere på turen – mens det hele

opplegget ble planlagt med 50 deltakere. Vi hadde fått positive signaler fra 33-34 lokallag i vår om at de ville bli med, men det endte med at 27 av lokallaga deltok. Dessuten deltok selvsagt fylkestyret, noen utvalgsledere og årsmøteutsendinger. Det deltok også to journalister fra henholdsvis Hamar Arbeiderblad og Østlendingen – noe som førte til fin mediadekning av turen.

Av det faglige program kan nevnes:

Besøk - The Irish Farmers' Association (IFA). Hovedinntrykket etter informasjonen i IFA er at norske og irske bønder har svært forskjellig utgangspunkt, men problemene og utfordringene er i stor grad de samme. Det er lave inntekter, svak rekruttering og press på dyrka marka rundt byene.

Besøk på Fermoy Research Center , Moo-repark – nær Cork (GENOs samarbeidspartner i Irland) – samt besøk hos mjølkeprodusent, Daniel Furey.

På forskningssenteret orienterte leder av senteret, Frank Buckley om aktiviteten og bakgrunnen for samarbeidet og kjøp av 400 kalver av NRF-rase i 2004.

Irlands klart ledende rase er Holstein Friesian – bøndene slet med synkende fryktbarhet og vanskeligheter med intensiv kalving i løpet av en 6-ukers periode. Bøndene fokuserer ekstremt mye på kostnader – derfor bør kalvinga skje rett før vekstsesongen starter i februar – billigst at kua høster foret sjøl.

Besøk hos mjølkeprodusent Daniel Furey, nær Moorepark.

Han hadde en gård på 600 dekar jord med 90-100 kyr. Alt areal ble brukt til gras og ytelsen var på 6.400 kg.

Besøk hos Billy Nicholson of Huddersfield, Crosshaven.

Gården var på ca 1200 dekar og hovedproduksjonen var kjøttproduksjon på storfe, og arealene ble brukt hovedsakelig til gras og noe kornproduksjon (bygg).

Studieturen hadde et budsjett på 500.000 kr. Turen ble finansiert med en egenandel fra lokallaga, støtte fra Hedmark Landbrukselskap, Gjensidige og Samarbeidsrådet for Hedmark/Oppland. Dessuten ble det brukt interne opplæringsmidler i Bondelaget, og totalt ble belastningen på fylkeslagets regnskap mindre enn et ordinært ledermøte.

Hovedkonklusjon.

Vi har inntrykk av at det ble en meget vellykket studietur. Hele programmet ble gjennomført helt etter planen. Det faglige program var interessant og bra, men vi kunne kanskje med fordel ha besøkt en bonde til med et annet produksjonsopplegg.

Den sosiale delen av turen har vi inntrykk av fungerte perfekt og at alle fant seg til rette. Overnatting og matservering fungerte også bra.

Ledermøte ble noe amputert i forhold til ordinært møte slik at utbytte der ble noe mindre enn normalt.

Samarbeidet med SponsorLink fungerte meget godt – både under planlegging og ved gjennomføring. Vi tror at et slik samarbeid er en viktig forutsetning for en et vellykket opplegg.

Det må tas med i vurderingen av en slik studietur at fylkeskontoret bruker relativt mye tid på planlegging – helt fra ideen ble lansert vinter/vår 2009, via programutvikling og til den praktiske gjennomføring.

Leder i Løten Bondelag, Amund Spangen, sjekker kvaliteten på foret i Irland.

Noen bilder fra studieturen til Irland

Regionmøter/kurs for tillitsvalgte

Hedmark Bondelag inviterte til 6 regionmøter i begynnelsen av februar i 2009 – 4 av dem ble gjennomført – på Tolga, på Hanestad, i Kongsvinger og i Brumunddal. Det deltok 61 tillitsvalgte fra lokallaga, og de representerte 28 lokallag. Møtet i Trysil og Elverum ble avlyst pga for få deltakere. Hovedtema på møtene var:

- Den landbrukspolitiske situasjon før forhandlingene
v/leder Einar Frogner
- Oppgaver for tillitsvalgte – betydningen av organisasjonsopplæring
v/leder i Hedmark Bygdeungdomslag, Kjerstin Lundgård/
og styremedlem Ragnhild Finden Barka.
- Aktuelle organisasjonssaker
v/org. sjef Ludvig Bjerke-Narud og rådgiver Lars Alhaug.
- Åpen post/erfaringsutveksling.

Skatte- og regnskapsførerkurs 2009

Det tradisjonelle skatte- og regnskapsførerkurs ble i år arrangert på nye SAS-hotellet i Trysil i dagene 28.-30. oktober 2009. Første dagen arrangerte vi en egen temadag – Regnskap og årsoppgjør etter regnskapsloven v/Stein Erik Lund, statsaut revisor KPMG. Det deltok 90 deltakere. Kurset var faglig godt.

På det ordinære skatte- og regnskapsførerkurs deltok 112 deltakere fra 22 ulike regnskapskontor. Hovedforelesere i år fra fagavdelingen i Norges Bondelag var rådgiver Arnstein Tveito og advokatfullmektig Marianne Imerslund. Dessuten deltok Skatt Øst med en orientering v/Anders Gustav Bjørnsen.

Hovedtema på kurset var:

- Skatteopplegget for 2009.
- Utvalgte emner i ligningsloven.
- Ansvarlige selskap – endringer vedr eierforhold/oppløsning.
- Pensjonsordninger for næringsdrivende.
- Arv og arveavgift.

- Bokføringsloven – endringer.
- Statsbudsjettet 2010.

Samarbeidsutvalget Gjensidige – Hedmark Bondelag

Gjensidige Forsikring har vært representert på både vårt årsmøte og ledermøte, og det er jevnlig kontakt med representanter fra selskapet og fylkeskontoret. Den ordinære kontakten dreier seg mest om medlemsskapsforhold, men også praktiske forsikrings spørsmål.

I Samarbeidsutvalget var det fokus på mål og strategier for vårt arbeid på forsikringssektoren i 2009. Spesielt har det skadeforebyggende arbeid blitt fokusert. Vår felles visjon er: Vi skaper best trygghet for bonden inn i framtidens landbruk.

Alt konverteringsarbeid i Gjensidige til nytt program er gjennomført etter planen, og det har medført at alle landbrukskunder har i løpet av siste 3 års periode hatt en full gjennomgang av sine forsikringer. Tilslutningen til Gjensidige er fortsatt meget høy og på samme nivå som tidligere.

Det har vært mye fokus på prosjektet ”Trygg Bonde” – et verktøy for mer systematisk oppfølging av bondens situasjon. Samtidig har det i inneværende år vært arbeidet intenst med studieopplegget ”Praktisk HMS-arbeid” som er utarbeidet Landbrukets HMS-tjeneste har vært med å utvikle. Hedmark Bondelag har arbeidet aktivt med å motivere for å gjennomføre kurset. Dessuten har det hele tida vært fokusert på vedlikehold av el-anlegg og installasjon av brannvarslingsanlegg.

Landbrukets HMS-tjeneste

Bønder i Hedmark får tilbud om medlemskap og tjenester gjennom Landbrukets HMS-tjeneste i hele fylket, men tjenestene er organisert gjennom tre ulike bedriftshelseordninger. Bøndene som er medlem får råd og veiledning om helse, miljø og sikkerhet på gården. Dessuten tilbud om nettbasert HMS-

skole og hjelp med forsikringsaker, trygdesaker og bistand ved behov for hjelpe-midler. Det er viktig å være klar over at medlemskap i Landbrukets HMS-tjeneste gir rabatt på landbruksforsikringen i flere forsik-ringsselskap.

Fylkeslaget har engasjert seg sterkt for å få fokus på alt forebyggende arbeid slik at hele familien skal få det bedre på gården, ha et godt arbeidsmiljø og ha en ”0-visjon” på egen gård – ingen ulykker på min gård. Konkret har vi motivert våre medlemmer til å gjennomføre kurset ”Praktisk HMS-arbeid” som er laget og skreddersydd for situasjonen for bønder. Det er gjennomført kurs i mange lokallag i løpet av 2009.

Utadrettet virksomhet

Det ble i år holdt Åpen Gård på tre ulike steder i Hedmark – i Trysil, Brandval og Eidskog. Dessuten deltok Hedmark Bondelag sammen med Elverum, Trysil Bondelag med egen stand på Jakt- og Fis-kedagene på Skogmuseet i Elverum i dagene 6.-9. august.

I tillegg har mange av våre lokallag hatt egne arrangement eller deltatt aktivt på mange byggedager, frokoster eller andre tilstel-ninger rettet mot forbrukerne rundt i hele fylket.

Samarbeidsrådet for landbruket i Hedmark og Oppland i samarbeid med Hamar Sentrumsforening arrangerte Bønder til Torgs på Østre Torg Hamar den 3. oktober 2009. Hedmark Bondelag hadde ansvaret for mye av det praktiske koordinerings-arbeidet med arrangementet. Mange or-ganisasjoner og utstillere deltok, og det ble en fin presentasjon av helheten i norsk land-bruk. Dessverre var besøket av forbrukere og publikum heller dårlig på grunn av meget kraftig regn og kaldt vær.

I forbindelse med årets jordbruksforhand-linger hadde vi i samarbeid med lokallaga

den 21. april en aksjonsdag med formål å få fokus på årets forhandlinger. Det var ulike aktiviteter rettet mot forbrukere og politikere med utdeling av informasjonsmaterieell følgende steder i Hedmark: Skarnes, Kirkenær, Elverum, Alvdal, Tynset, Folldal, Os, Stange, Brumunddal og Rudshøgda/Moelv. Dessuten ble mediadek-ningen totalt meget bra.

I samarbeid med Fylkesmannens landbruks-avdelingen deltok vi på et Kafe-møte på Gravdahl Kafe i Hamar hvor hovedhensikten var en dialog mellom forbrukere og bønder om betydningen av norsk landbruk og mat-produksjon. Initiativet til dette opplegget ble tatt av Landbruksdepartementet.

Politisk arbeid

Hedmark Bondelag har god kontakt med sentrale fylkespolitikere i Hedmark og også kontakt med Hedmarks stortings-representanter. På ledermøte og årsmøte inviteres både partiledere og stortings-representanter.

I forbindelse med jordbruksforhandlingene hadde vi nær kontakt og møte spesielt med partilederne i Hedmark fra regjerings-partiene. Dette resulterte i en felles uttalelse til sentrale personer i regjeringen også ved årets forhandlinger. Flere lokallag engasjerte seg også aktivt i tilknytning til årets forhand-linger og kontakt med lokale politikere.

I tilknytning til årets stortingsvalg arrangerte Hedmark Bondelag en fagtur hvor vi inviterte alle de første kandidatene fra alle partier som er representert på Stortinget. Fagturen ble lagt opp med en guidet rundtur på Hedmarken og med gårdsbesøk hos Jørn Haugli Lunde i Furnes og Gustav Grøholt i Løten. Dessuten besøkte vi Norsvin på Hamar hvor vi fikk en grundig orientering om organisasjonens arbeid og satsning. Det deltok 10 politikere på turen – og alle partier unntatt KrF var representert.

Hedmarkspolitikere på besøk hos Jørn Haugli Lunde på busstur før stortingsvalget

Møter/arrangement

Hedmark Bondelag har arrangert, vært med-arrangør eller deltatt aktivt på mange tilstelninger rundt i fylket. I denne sammenheng kan nevnes:

- I samarbeid med Felleskjøpet Agri arrangerte vi et informasjonsmøte vedr gjødsels situasjonen i januar 2009. Hovedfokus var markedssituasjonen for handelsgjødsel og situasjonen før årets forhandlinger. Innledere var markedssjef Engebret Dæhlin og leder i Hedmark Bondelag, Einar Frogner.
- Hedmark Bondelag i samarbeid med Oppland Bondelag arrangerte et eierskiftekurs 6.-7. mars 2009 på Høsbjør. Meget bra kurs med ca 50 deltakere.
- Fylkeslaget i samarbeid med Oppland Bondelag, Glommen Skog og Mjøsen Skog hadde møte for berørte grunneiere vedr erstatningsspørsmål i forbindelse med Rondane Nasjonalpark samt landskapsvernområder – j.fr nye Naturmangfoldsloven.

- Lignende møte i samarbeid med Glommen Skog ble arrangert for berørte grunneiere i forbindelse med vernet i For-ellhogna og Knuthømråde.
- Hedmark Bondelag i samarbeid med Oppland Bondelag arrangerte kurs i arealforvaltning den 3. desember på Honne, Biri. Det deltok 13 deltaker fra Hedmark.

Embret Rønning med sønn, Karstein Bergset, HKH Kronprins Haakon og Per Ousten under åpningen av spesielle utvalgte kulturlandskap i Vangrøftdalen 28. juni.

- Fylkeslaget i samarbeid med Oppland Bondelag arrangerte den 3. desember kurs for valgkomitemedlemmer. Hele vår valgkomite deltok.
- Fylkeskontoret hadde en faglig og sosial utferd sammen med fylkeskontoret i Oppland i september 2009. Vi besøkte Blæstad, Graminor, Kausvol gardsbarnehage og Valborg og Lars Alhaug.

Fylkeskontoret

Fylkeskontoret har i meldingsåret hatt følgende bemanning:

- Lise Dæhlin, førstekonsulent. Silje Nybakken, Furnes vikarierte deler av sommeren i Lise's sykefravær.
- Lars Alhaug, rådgiver.
- Ludvig Bjerke-Narud, org.sjef.

Ludvig Bjerke-Narud sjauer kasser under flyttingen fra Vangsvæien 121 til Blæstad.

Kontoret er også sekretariat for Hedmark Bygdekvinnelag og Hedmark Bygdeungdomslag. Kontorfunksjonen for Bygdefolkets Studieforbund i Hedmark ble avsluttet pr 1/1-2008.

Hedmark Bondelag har i lengre tid arbeidet aktivt i retning av et felles landbrukets kompetansesenter tilknyttet Høgskolen i Hedmarks avdeling på Blæstad. Den opprinnelige avtalen ble ikke godkjent i Kunnskapsdepartementet som Høgskolen er underlagt. Etter mye påvirkningsarbeid fra mange bl.a. Hedmark Bondelag, kom forhandlingene i gang igjen ved årsskiftet 2007/2008. Dermed ble det inngått nye leieavtaler og byggearbeidet av nytt kontorbygg kunne starte våren 2008. Bygget var innflyttingsklart våren 2009, og Hedmark Bondelag flyttet inn 1. mai 2009. I det nye bygget – kompetansesenter – er følgende lokalisert: Høgskolen i Hedmark, Hedmark Landbruksrådgivning, Hedmarken Landbrukskontor, Vekstra Hedemarken BA og Hedmark Bondelag.

Meldinger

Grøntutvalget

Grøntutvalget har hatt to møter siste år. Hovedsaken var innspill til jordbruksforhandlingene i 2009. I utvalgets uttalelse ble følgende hovedpunkter vektlagt:

- Generell prisøkning på 10%
- Alt areal bør være tilskudsberettiget med AK-tillegg.
- Prioritere med tilskudd til inntransport av varer til anlegg.
- Tilgang på plantevernmidler reduseres – dermed behov for ressurser til forskning og utvikling på dette område.
- Plantevernavgiftene må tilbakeføres næringa.
- Innsatsen for friskt settepotetmateriale må økes.

- Midler til FOU-virksomhet må prioriteres.
- Økt stimulerings tiltak til økologisk produksjon.
- Velferdsordningene må gjelde alle produsenter.

Grøntutvalget understreker viktigheten av et strengt importvern også innen grøntnæringa. Mange produkter har et lavt grensevern og dermed stor konkurranse med import. Meget viktig at de samme kvalitetsregler for import skal gjelde som for norsk produksjon. Grøntutvalget hadde besøk av GPS – Grøntprodusentenes Samarbeidsråd – v/rådgiver Kjell Westrum. Han redegjorde for GPS – historikk, hvordan produsentsamarbeidet fungerte, om kvalitetsprofileringen, om markedssituasjonen og hvordan målprissystemet i dagens landbrukspolitikkk fungerte. Utvalget var også i 2009 representert på Grøntkonferansen – Bioforskkonferansen.

Kornutvalget

Kornutvalget har bestått av Amund Spangen (leder), Mari Gjestvang, Håkon Andreas Ellevold og Karstein Bergset fram til sommeren. Etter sommeren har utvalget bestått av Mari Gjestvang, Håkon Andreas Ellevold, Lars Bryhni og Inger Amb. Lars Martin Hagen hos Fylkesmannens landbruksavdeling og Harald Solberg, Hedemark Landbruksrådgivning er konsultative medlemmer og kontoret har sekretærfunksjon.

Utvalget har hatt et møte i februar i forkant av jordbruksforhandlingene. I uttalelsen til jordbruksforhandlingene ble følgende vektlagt:

- Prisedskrivning og markedssituasjon
- Økte kostnader må kompenseres
- Styrking av kornøkonomien
- Kvalitetsforbedring og beredskapslagring, inkl. mycotoksiner
- Plantevernavgiftene i landbruket må ned
- Alternativ anvendelse av korn
- Jordvern

- Omsetningsavgiften
- Økologisk kornproduksjon
- Mycotoksiner

Rovdyrutvalget

Utvalget har bestått av Mali Hauen (leder), Kjetil Granerud, Helge Groseth og Vidar Julien fram til sommeren. Etter sommeren har utvalget bestått av Trond Trovåg, Kjetil Granrud, Ingvald L. Landet og Karstein Bergset. Kontoret har sekretærfunksjon for utvalget. Rovdyrutvalget har hatt ett møte. I tillegg har det vært utstrakt kontakt og informasjon via e-post. Utvalget var godt representert på kontaktmøte for rovdyrkontakter arrangert av Norges Bondelag.

Fylkeslaget har, etter samråd med utvalget, svart på høring om satser for gjennomføring av forebyggende tiltak mot rovviltskader.

Hedmark Bygdeungdomslag

Nok et år er tilbakelagt for HBU. Vi har også i år hatt en liten medlemsvekst og teller ved årsskiftet rundt 580 medlemmer. Lokallaga arbeider godt og har en stor stå på vilje, de gir ikke opp selv om det til tider kan se litt mørkt ut, det engasjementet står det stor respekt av. I 2009 ble Nes BU restartet og teller nå over 40 medlemmer, det er vi godt fornøyde med og ser fram til den videre utviklingen av lokallaget.

Det er lokallaga som står for hovedaktiviteten i HBU og de gjør en flott jobb, både med å tilby tradisjonsrike arrangementer og å tenke nytt og kreativt. En slik kombinasjon gjør at vi både favner gamle medlemmer og får med oss nye. De siste årene har vi hatt fokus år i HBU og i år har temaet vært ”organisasjon”, vi har hatt en ekstra satsning på organisasjonen vår og avholdt flere mindre kurs. Dette tror vi er viktig for å skolere lokallagsstyrene våre best mulig. Når året nå avsluttes er det ønske om flere kurs fra lokallagene – det tar vi som et positivt tegn.

Av større aktiviteter i år kan vi nevne et par ting; Landsstevne på Toten, 180 hedemarkinger reiste – så mange har vi ikke vært på LS på mange mange år! Det var topp stemning hele uka.

På fylkesstevne i Veldre hadde Veldre BU lagt ned en betydelig innsats og var vertskap for et prikkfritt gjennomført fylkesstevne, med god tevlingsdeltakelse.

Høstkurs, der alle lokallagsstyrene blir kurset av fylkesstyret hadde i 2009 rekorddeltakelse. Det var imponerende å se interessen og iveren etter å fortsette den gode jobben ute i lokallaga.

Framtiden i HBU ser lys ut og vi gleder oss til fortsettelsen. Det er imidlertid verdt å merke seg at noen av lokallagene sliter med å få med seg ungdommen i bygda, kanskje kan bondelaget hjelpe oss?

Forberedelsene til Landsstevne i Hedmark i 2012 er så vidt i gang og vi håper bondelaget også denne gangen vil kunne hjelpe oss med dugnadshjelp.

Vi vil ellers få lov til å takke Hedmark Bondelag for all hjelp og støtte i året som har gått. Det betyr mye for oss i fylkeslaget og

ute i lokallaga å ha dere med som støttespillere. Kanskje er vi også med på å gjøre hverandre gode. Vi gleder oss til å videreutvikle samarbeidet og ønsker samtidig bondelaget lykke til i sitt videre arbeid!

Helt tilslutt har jeg lyst til å takke for meg, etter fem år som leder i HBU takker jeg nå av. Jeg ser tilbake på årene i HBU som utviklende og utrolig innholdsrike. Det har vært en glede, med en del utfordringer, å styre HBU skuta. Nå skal nye og spennende krefter slippes til.

For Hedmark BU, Kjerstin G. Lundgård,
Avtroppende leder

Hedmark Bygdekvinnelag 2009

Leder: Sigrid Holmen, Vestsia, nestleder: Ingerd Kvangraven, Dalsbygda, sekretær: Kari Håkonsen, Grinder og Tjura, økonomi: Grete Marie Steigen, Alvdal, studieleder: Bente Haugom, Ringsaker, styremedlem: Marion Engeli, Vang. Hedmark Bygdeungdomslag: Renate Fjeld, Hedmark Bondelag: Karstein Bergset.

Hedmark Bygdekvinnelag har 1368 medlemmer fordelt på 42 lag. Ønsket for 2010 er å komme opp i 1500 medlemmer, noe som kan nåes dersom alle lag er like flinke som Rendalen har vært med ca 30 nye medlemmer på et år. Verveaksjonen fortsetter!

Årsmøtet i 2009 var på Haslemoen i Våler. Det var fint å ha besøkt Våler kirke før den brant ned noen måneder etterpå. Den største utfordringen første dag var at Haslemoen ble vannløse. Men med tilkjørt vann og utedøer, gikk det bra! Bygdekvinne blir ikke skremt av vannmangel.

Første dag var avslutningsdag for lederutviklingsprogrammet med Åse Lund Støen. Personlig hadde jeg ikke fulgt den første delen, noe jeg angrer på i ettertid. HBK prøver å følge programmet hver gang vi er samlet som for eksempel på lokallagsmøter, ledermøter og andre anledninger. Åse Lund Støen vil følge opp programmet ved en passende anledning. Om kvelden var det en fin årsmøtemiddag, med påfølgende underholdning. Andre dagen gikk med til årsmøte saker. Våler kan være stolte av et vel gjennomført årsmøte.

I 2009 hadde NBK et seminar ”på kjøp” til København. Det var en inspirasjon for vårt arbeid i styret i HBK og også i kokalagene. Det er viktig å treffe bygdekvinne fra hele landet, bli kjent med nye og få påfyll til det daglige arbeidet.

I 2010 er det *havrens år*. Vi skal tenke og bruke havre så mye som mulig. Ganefart skal det også være i år. Arbeidet er i startgropa i disse dager. Trivselsbygda er bestandig viktig, uansett om det er spesielt satsnings år eller ikke.

Litauen prosjektet fortsetter også. Gruppen fra HBK har vært på besøk, og de som kom hjem derfra var veldig begeistret for turen og møtet med menneskene. Nytt i 2009 er at Hedmark Fylkeskommune har gått inn for å støtte prosjektet i en treårsperiode. Bra! Håper bare Litauen greier å følge opp.

HBK skal ha kontakt med Åker Gård og det som skjer der. Foreløpig er det lite skjedd, men regner med mer aktivitet utover.

Samarbeidet med Hedmark Bondelag har vært veldig lærerikt og interessant. Moro å få være med til Irland! Har truffet mange kunnskapsrike folk som har fått opp øynene mine for mye innen jordbruket.

Styret og representasjon i Hedmark Bondelag

Styret

Einar Frogner ble valgt inn i styret i Norges Bondelag på årsmøtet i juni 2009 og ble på første styremøte etter årsmøtet valgt inn i AU. Han valgte derfor å trekke seg som leder i Hedmark Bondelag på styremøte den 24. juni 2009.

Leder: Einar Frogner, Vang. (Valgt i styret i 1997, som leder i 2001, satt fram til 24. juni 2009)

Leder f.o.m. 24. juni 2009: Vidar Julien, Grue

Nestleder: Vidar Julien, Grue (valgt inn i styret i 2008, nestleder fram til. 24. juni 2009)

Nestleder f.o.m. 24. juni 2009: Håkon Erik Vold, Elverum (valgt inn i styret 2004)

Styremedlemmer:

Karstein Bergset, Rendalen (2006)

Inger Amb, Ringsaker (2009)

Embret Rønning, Vingelen (valgt til 1. vara, men inn i styret f.o.m. 24. juni 2009)

HBK: Sigrid Holmen, Vestsida (fra 2009)

HBU: Kjerstin G. Lundgård, Stange (fra 2008)

Vararepresentanter:

1. Einar Myki, Løten (f.o.m. 24. juni 2009 møter han fast på styremøtene)

2. Grete A. Steigen, Engerdal

3. Guri Gjødstad, Vinger og Brandval

Hedmark Bondelags delegasjon under årsmøtet i Norges Bondelag i Bodø

Utsendinger til Norges Bondelags årsmøte 2009

Karstein Bergset, Rendalen
 Elisabeth Hoff Aarstad, Sør-Odal
 Erling Vold, Stange
 Vidar Julien, Grue
 Einar Myki, Løten
 Inger Amb, Ringsaker
 Ragnhild Finden Barka, Stange
 Håkon Erik Vold, Elverum
 Embret Rønning, Vingelen

Representasjon for Hedmark Bondelag

Styret i Hedmark Bygdekvinne­lag
 Karstein Bergset, Rendalen m/vara Håkon Erik Vold, Elverum
Styret i Hedmark Bygdeungdomslag
 Inger Amb, Ringsaker m/vara Vidar Julien, Grue
Samarbeidsutvalg – Gjensidige
 Einar Frogner, Vang, Vidar Julien, Grue, Ludvig Bjerke-Narud. Fra 24. juni Vidar

Julien, Grue, Inger Amb, Ringsaker, Ludvig Bjerke-Narud
Innovasjon Norge – Hedmark
 Einar Frogner
Reg. miljøprogram – styringsgruppe
 Einar Frogner, Vang m/vara Vidar Julien, Grue, Ludvig Bjerke-Narud. Fra 24. juni Karstein Bergset, Rendalen m/vara Ludvig Bjerke-Narud
KSL-gruppe Hedmark/Oppland
 Karstein Bergset, Rendalen
Landbrukets HMS-tjeneste Region-gruppe Hedmarken og Sør-Østerdal
 Einar Myki, Løten og Håkon Erik Vold, Elverum
Landbrukets HMS-tjeneste - region-gruppe Sør-Hedmark/Akershus
 Vidar Julien, Grue og Ola Thesen, Nord-Odal
Kontaktperson - Inn på Tunet – aktiviteter:
 Inger Amb, Ringsaker
Interreg-prosjekt "Hälsa över Gröne Grenser"
 Ragnhild Finden Barka

Prosjekt Småkraftverk i fjellregionen – styringsgruppe

Per Ousten, Dalsbygda

Kontakt Økologisk landbruk:

Embret Rønning, Vingelen m/ vara Vidar Julien, Grue

Hedmark Landbruksselskap – arb.utv.

Einar Frogner, Vang m/vara Vidar Julien, Grue. Fra 24. juni Vidar Julien, Grue m/vara Inger Amb, Ringsaker

Hedmark Landbruksselskap – representantskap

Vidar Julien, Grue og Håkon Erik Vold, Elverum

vara: Karstein Bergset, Rendalen

vara: Embret Rønning, Vingelen

vara: Kjerstin Lundgård, Stange

Fra 24. juni

Håkon Erik Vold, Elverum og Ragnhild Finden Barka, Stange

vara: Karstein Bergset, Rendalen

vara: Embret Rønning, Vingelen

vara: Kjerstin Lundgård, Stange

Landbruksinkubator i Hedmark

– styringsgruppe:

Vidar Julien, Grue

EU's vanddirektiv - Kontaktperson

Håkon Erik Vold, Elverum

Kompetansesenter for fjellandbruket

– Storsteigen:

Embret Rønning, Vingelen m/vara Karstein Bergset, Rendalen

Småfeprogrammet i fjellregionen:

Embret Rønning, Vingelen m/vara Karstein Bergset, Rendalen

Kompetansesenter for sau:

Karstein Bergset, Rendalen m/vara Embret Rønning, Vingelen

Prosjekt – luktproblemer i landbruket

– styringsgruppe:

Elisabeth Hoff Aarstad, Sør-Odal

Utvalg i Hedmark Bondelag 2009

Grøntutvalget

Erling Vold, Stange, leder

Harald Moen, Nord-Odal

Stine Mølstad, Nes

Stig Haarseth, Rendalen

Håkon Erik Vold, Elverum

Lars Martin Hagen, Fylkesmannens landbruksavdeling

Kornutvalget

Mari Gjestvang, Nes, leder

Håkon Andreas Ellevold, Nord-Odal

Lars Bryhni, Romedal og Vallset

Inger Amb, Ringsaker

Lars Martin Hagen, Fylkesmannens landbruksavdeling

Rovdyrutvalget

Trond Are Trovåg, Eidskog, leder

Per Kjetil Granerud, Rendalen

Ingvar Lyngar Landet, Stor-Elvdal

Karstein Bergset, Rendalen

Valgkomiteen:

Knut Kristiansen, Stor-Elvdal, leder

Knut Gustav Woie, Eidskog

Harald Olstad, Vang

Leif Kåre Kvangraven, Dalsbygda

Ann Kristin Blakstad, Ringsaker

Ledere i lokallaga 2008/2009

Lokallag	Navn	Adresse	Telefon	Mobil
Alvdal	Arne J. Bergebakken	2560 Alvdal	62 48 72 07	95 88 18 63
Brandval og Vinger	Ole A. Nygaard	2212 Kongsvinger	Kont.person	90 69 75 48
Brøttum	Geir Myhren	2390 Moelv	62 36 01 92	91 84 61 92
Dalsbygda	Per Ousten	2550 Os i Ø.	62 49 80 16	41 69 71 71
Eidskog	Hans-Kristian Bakken	2224 Austmarka	62 82 82 67	91 51 23 88
Elverum	Amund Grindalen	2406 Elverum	62 41 66 51	
Engerdal	Halvor Hansson	2448 Sømådalen	62 45 99 49	95 19 67 82
Furnes	Jon Ola Rogstad	2319 Hamar		97 71 24 64
Grue	Arne Rønaasen	2260 Kirkenær	62 94 87 48	95 13 10 76
Helgøya	Pål Stabo-Eeg	2350 Nes H	62 35 36 32	91 85 53 99
Hodalen	Jo Esten Trøan	2540 Tolga	62 49 60 45	90 68 02 08
Hof:	Kjell Erik Kordal	2266 Arneberg	62 94 46 24	90 57 51 52
Kvikne	Arne Nymoene	2592 Kvikne		90 83 62 31
Løten	Amund Spangen	2340 Løten	62 59 01 88	91 33 31 62
Nedre Folldal	Tore Müller	2582 Grimsbu		48 23 51 87
Nes	Simen Hulleberg	2350 Nes	62 35 26 31	97 72 66 06
Nordre Atendalen	Kjetil Blæsterdalen	2580 Folldal	62 49 39 48	90 94 69 30
Nord-Odal	Nils Haagenrud	2133 Garvik		90 91 44 04
Nybygda og Nordåsen	Johnny Kjendlie	2380 Brumunddal		95 85 05 35
Os	Stian Nylend	2550 Os	62 49 70 56	91 59 25 03
Rendalen	Johan Grindflek	2485 Rendalen		90 91 75 87
Ringsaker	Helmer Amb	2380 Brumunddal	62 35 40 55	90 76 19 35
Romedal og Vallset	Harald Hagen	2334 Romedal		99 50 66 76
Sollia	Ole Anton Brænd	2477 Sollia	62 46 32 10	97 10 19 99
Stange	Erik Skaare	2335 Stange		95 41 97 97
Stor-Elvdal	Knut Kristiansen	2480 Koppang	62 46 30 13	
Søndre Dalene	Terje Holøyen	2540 Tolga	62 49 60 86	91 87 96 17
Sør-Odal	Ingunn C. B. Moss	2216 Sander		95 85 92 65
Tolga	Ingrid Østgård	2540 Tolga	62 49 41 80	97 19 85 65
Trysil	Elisabeth Onsager	2420 Trysil	62 45 67 84	90 76 57 98
Tufsingdal	Hans Ole Sæter	2555 Tufsingdal		91 51 36 49
Tyllaldalen	Ståle Reiten	2510 Tyllaldalen	62 48 61 87	91 35 44 43
Tynset	Marianne A. Lunåsmo	2500 Tynset	62 48 04 42	91 17 78 35
Vang	Harald Olstad	2323 Ingeberg	62 59 66 31	95 81 68 33
Veldre	Lars Opsal jr.	2380 Brumunddal	62 34 51 24	95 99 14 91
Vingelen	Olav Østvang	2542 Vingelen	62 49 40 54	47 29 57 66
Våler	Anne K. Rossebø	2436 Våler		91 64 13 31
Øvre Folldal	Elisabeth Hornemann	2584 Dalholen	62 49 30 66	90 57 73 96
Åmot	Tormod E. Skramstad	2450 Rena	62 44 00 12	90 83 43 12
Åsmarka	Arild Holtklampen	2365 Åsmarka		90 05 51 51
Åsnes	Eivind Mehl	2283 Åsnes		
		Finnskog		92 42 47 61

Samarbeidende regnskapskontor

Regnskapskontor	Gate	Adresse
Knutsrud Regnskap AS	Pb. 78	2101 SKARNES
Landbrukets Regnskap- og Servicekontor A/S	Pb. 645	2204 KONGSVINGER
Melbye Regnskap	Sørumlia	2224 AUSTMARKA
Olav Sæbø Regnskapskontor	Nevjen	2240 MAGNOR
Vekstra Grue BA	Pb. 33	2260 KIRKENÆR
Gjesåsen Regnskapslag	Kaffegt. 18	2270 FLISA
Økonor Flisa/Borg Regnskap AS	Kaffegt. 92	2270 FLISA
Romedal Regnskap ANS	Pb. 50	2334 ROMEDAL
Vekstra Hedemarken	Meierisenteret	2340 LØTEN
Nes og Helgøya Regnskapslag BA	Bryggevn. 24	2350 NES H
Vekstra Ringsaker BA	Pb. 10	2360 RUDSHØGDA
ØkonomiRådgivning AS	Ringsakervn. 45	2380 BRUMUNDDAL
Consis Moelv R R AS	Pb. 124	2391 MOELV
Vekstra Elverum	Kirkevn. 58	2409 ELVERUM
Trysil Regnskapsforening	Trysilvassdragets Skogeierlag Storvn. 13	2420 TRYSIL
Vekstra Engerdal BA		2443 DREVSJØ
Vekstra PeTo AS	Tollef Kildesgt. 2	2450 RENA
Sør-Østerdal Regnskapslag BA	Pb. 76	2451 RENA
Rendalen Regnskapskontor BA		2485 RENDALEN
Vekstra Tynset BA	Landbrukets Hus	2500 TYNSET
Røe Regnskap	Tylldalen Regnskapslag	2510 TYLLDALEN
Vekstra Tolga BA		2540 TOLGA
Vekstra Os Regnskap BA	Søstergt. 9	2550 OS I ØSTERDALEN
Vekstra Alvdal BA		2560 ALVDAL
Folldal Regnskapsservice BA		2580 FOLLDAL

Medlemsoversikt

	31/12-08	31/12-09
Alvdal:	170	167
Brandval	219	223
Brøttum:	146	144
Dalsbygda:	53	53
Eidskog:	175	168
Elverum	211	218
Engerdal:	63	58
Furnes:	182	199
Grue:	176	179
Helgøya:	62	61
Hodalen:	10	10
Hof:	120	117
Kvikne:	47	48
Løten:	321	324
Nedre Folldal:	56	56
Nes:	240	229
Nordre Atndalen:	18	18
Nord-Odal:	97	98
Nybygda og Nordåsen:	41	41
Os:	66	69
Rendalen:	102	104
Ringsaker:	320	333
Romedal og Vallset:	185	193
Sollia:	15	15
Stange:	301	318
Stor-Elvdal:	69	67
Sør-Odal:	196	194
Tolga:	89	85
Trysil:	72	63
Tufsingdal:	39	38
Tyllidalen:	63	63
Tynset:	194	197
Vang:	252	269
Veldre:	167	177
Vingelen:	119	120
Våler:	160	159
Øvre Folldal:	59	59
Åmot:	105	111
Åsmarka:	58	58
Åsnes:	162	155
Direkte medlemmer av fylkeslaget	5	3
Sum	5205	5261

Regnskap 2009

Resultatregnskap

Inntekter	Note	Regnskap 2009	Regnskap 2008	Budsjett 2009
Rammebudsjett		631 450	606 000	631 000
Tilskudd - refusjoner	1	836 066	405 200	256 000
Kurs - arrangement	2	343 103	265 000	280 000
Annonser		19 000	23 000	23 000
Andre inntekter		2 740	-	-
Salgsinntekt		1 832 359	1 299 200	1 190 000
Godtgj. - tilfeldig engasjert		-	10 000	10 000
Møtegodtgjøring		264 708	248 504	300 000
Arbeidsgiveravgift		49 968	36 387	42 000
Lønnskostnader		314 676	294 890	352 000
Andre kontorutgifter		19 488	36 413	26 000
Revisjon		24 875	14 250	14 000
Fremmede tjenester		-	2 090	2 000
Kontorrekvisita		960	1 806	2 000
Trykkekostnader	3	49 750	18 806	20 000
Andre kostnader - styretur/Irland	4	463 845	98 463	-
Reise - diett - tillitsvalgte	5	111 949	189 581	190 000
Møter - kurs	6	628 973	534 624	510 000
Opplysningsmateriell		18 259	1 920	5 000
Støttetiltak og gaver	7	214 771	97 261	108 000
Gebyrer		6 381	771	1 000
Andre driftskostnader		1 539 251	995 985	878 000
Driftsresultat		-21 568	8 325	-40 000
Renteinntekter		20 814	41 843	40 000
Aksjeutbytte		-	19 095	-
Annen finansinntekt		20 814	60 938	40 000
Årsresultat		-754	69 263	-

Balanse	Note	2 009	2 008
Aksjer		6 500	6 500
Fordringer			
Regnskapslag		47 250	72 600
Lokallag		61 037	11 410
Norges Bondelag		27 356	7 600
Påløpt inntekt, forsk.betalt kostn.		3 500	
Sum fordringer		139 143	91 610
Innskudd			
Kasse		568	107
Foilkonto		32 297	10 627
Kapitalkonto		681 152	707 520
Skattetrekkonto		37 566	33 706
Postbanken		3 924	3 920
Sum eiendeler		901 150	853 990
Opptjent egenkapital			
01.01.2009		794 776	725 513
Årsoverskudd/underskudd	-	-754	69 263
31.12.2009		794 022	794 776
Gjeld			
Forskuddstrekk		51 756	33 998
Skyldig aga		25 245	13 350
Annen kortsiktig gjeld		30 122	11 862
Sum gjeld		107 123	59 210
Sum gjeld og egenkapital		901 145	853 986

Noter

1. Til Ledermøte i Irland har Hedmark Bondelag mottatt i støtte 109.765 kr fra Norges Bondelags opplæringsmidler, Hedmark Landbruksselskap 80.000 kr, Gjensidige 50.000 kr, Samarbeidsrådet 25.000 kr, 22.700 kr i refusjon for Norges Bondelags representanter, 11.350 for Gjensidiges representant, 22.700 kr for representantene fra HA og Østlendingen, egenandel fra lokallag 81.000 kr og 21.000 kr fra Norges Bondelag for ansatte i Hedmark Bondelag. Til sammen 423.515 kr.

54.000 kr i tilskudd HMS-kurs, 135.390 kr i tilskudd til aktive lokallag fra Norges Bondelag, 27.840 kr i EVL-midler for eierskiftekurs og 25.000 i jubileumsgave fra Gjensidige, 12.000 kr fra Hedmark Landbruksselskap til faktabrosjyre, 36.000 kr til Landbruks på dagsorden. Til sammen 290.230 kr.

2. 341.350 kr i inntekt på skattekurs i Trysil

3. 16.500 kr til årsmelding og 33.250 kr i faktabrosjyre om Hedmarkslandbruket som ledd av landbruk på dagsorden.

4. 457.700 kr i overnatting og reise på ledermøte i Irland.
5. 28.041 kr i hotellopphold og 71.080 kr i kjøregodtgjørelse for tillitsvalgte.
6. 116.161 kr for årsmøtet 2009 og 356.894 kr for skattekurs i Trysil.
7. Støttetiltak er 116.000 kr i midler til aktive lokallag, 54.000 kr til HMS-kurs og 19.271 i gaver/blomster.

Stipendiefondet

Saldo 01.01.2009	243 484
Utbetaling 23.12.2009	-5 000
Renteinntekter	6 664
Saldo 31.12.2009	245 148

Hamar, 31.desember 2009/16. Februar 2010

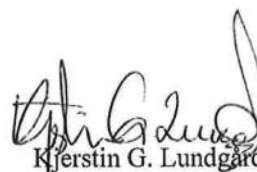

Vidar Julien

Håkon Erik Vold

Karstein Bergset

Inger Amb

Einar Myki

Kjerstin G. Lundgard

Sigrid Holmen

Embret Rønning

Ludvig Bjerke-Narud

KPMG AS
P.O. Box 214
Torggata 22
N-2302 Hamar

Telephone +47 04063
Fax +47 62 59 87 60
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til årsmøtet i Hedmark Bondelag

REVISJONSBERETNING FOR 2009

Ledelsens ansvar og revisors oppgave

Vi har revidert årsregnskapet for Hedmark Bondelag for regnskapsåret 2009, som viser et tap på kr 754. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet er avgitt av lagets styre og organisasjonssjef. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Grunnlag for vår uttalelse

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimer, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av lagets formuesforvaltning og regnskaps- og internkontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Uttalelse

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av lagets finansielle stilling 31. desember 2009 og av resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Hamar, 16. februar 2010
KPMG AS

Stein Erik Lund
statsautorisert revisor

